

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

MINISZTER

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	10 / 940-6 / 2016.
Érkezett:	2016 SZEPT 16.
Példány:	1
Melléklet:	1 db
Kezelőiroda:	21

Iktatószám: NGM/25464- / 2016.

Hivatkozási szám: IV/940-2/2016.

Tárgy: az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény és egyes adótörvények módosításáról szóló 2015. évi CLXXXVII. törvény 146. § (2) bekezdése alaptörvényellenességének vizsgálata

Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti utca 35-45.

1015

Tisztelt Alkotmánybíró Úr!

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény és egyes adótörvények módosításáról szóló 2015. évi CLXXXVII. törvény (a továbbiakban: Módtv3.) 146. § (2) bekezdés alaptörvényellenességének vizsgálata tárgyában megküldött indítvány vonatkozásában az alábbiakról tájékoztatom.

A Módtv3. módosította az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 24/C. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontját is, amely az adóregisztrációs eljárásra vonatkozó szabályokat tartalmaz. A hivatkozott jogszabályhely 2015. december 31-ig hatályos előírása szerint az állami adó- és vámhatóság az adószám megállapítását akkor tagadta meg, ha az adózó vezető tisztségviselője, képviselőre jogosult tagja, vagy korlátolt felelősségű társaság, zártkörűen működő részvénytársaság esetében az 50 százalékot meghaladó mértékű szavazati joggal, vagy minősített többségű befolyással rendelkező tagja, vagy részvényese, egyszemélyes gazdasági társaság esetében a tag vagy részvényes olyan cégbejegyzésre kötelezett más adózó vezető tisztségviselője vagy tagja volt, amely az adószám megállapítása iránti kérelem benyújtásának napját megelőző 5 éven belül az állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott, túlfizetéssel csökkentett, 15 millió forintot, a legnagyobb adóteljesítménnyel rendelkező adózók esetében 30 millió forintot meghaladó adótartozással jogutód nélkül szűnt meg, feltéve, hogy a más adózóban fennálló vezető tisztségviselői, vagy tagi jogviszony a felszámolás vagy a kényszertörlési eljárás kezdő napját megelőző 180. napon, illetve azt követően bármelyik nap fennállt.

Ez a rendelkezés – a Módtv3. 146. § (2) bekezdése alapján 2016. január 1. napjával – többek között akként módosult, hogy a 15 millió forintos értékhatár 5 millió forintra, míg a 30 millió forintos küszöb 10 millió forintra csökkent.

Az indítványt előterjesztő álláspontja szerint a hatályba léptető rendelkezés figyelmen kívül hagyja azt a tényt, hogy az Art. 24/C. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjának új rendelkezései a jogszabály hatálybalépését megelőző időben bekövetkezett események jogi megítélését a jogalanyokra nézve hátrányosan megváltoztatják. Az indítvány szerint a hatályba léptető rendelkezés a visszaható hatály tilalmába ütközik, azaz a Módtv3. 146. § (2) bekezdése közvetlenül sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, valamint közvetett módon sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdését.

Az indítvánnyal összefüggő jogi véleményemről az alábbiak szerint tájékoztatom.

Adóregisztrációs eljárás szabályozására vonatkozó általános észrevételek

Az Art. 24/C. §-ában szabályozott adóregisztrációs eljárás az újonnan alakult cégek első, vagy a működő vállalkozások változás nyomán státuszt nyert vezető tisztségviselőinek, cégvezetőinek, a törvényben meghatározott feltételeknek megfelelő tagjainak adózói előéletét vizsgáló eljárás. Eredményképpen az adószám megállapítása megtagadható, vagy a vállalkozás adószáma törölhető. Az adóregisztrációs eljárás célja, hogy meghatározott kritériumoknak megfelelő személyek új adózó alapításában vagy működésében meghatározott körülmények fennállásáig, vagy meghatározott ideig ne vehessenek részt. Az eljárás azokat a személyeket érinti, akik magatartásukkal korábban hozzájárultak ahhoz, hogy olyan adózók, amelyek az adóhatósághoz történő bejelentkezési kötelezettségüknek a cégbírósághoz intézett bejegyzés iránti kérelem és mellékletei benyújtásával tesznek eleget, jelentős adótartozást halmozzanak fel, jelentős jogsértést kövessenek el, vagy elérhetetlenné váljanak az állami adó- és vámhatóság számára. A cél elérése érdekében az állami adó- és vámhatóság az adózó adószámának megállapítását megelőzően megvizsgálja, hogy fennáll-e a jogszabályban megjelölt személyek vonatkozásában olyan, az Art. 24/C. § (2) bekezdésében felsorolt kizáró ok, amely az adószám megállapításának akadályát képezi. Ilyen kizáró oknak minősül például az alkotmányjogi panasszal érintett Art. 24/C. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontja. Az adóregisztrációs eljárás része, hogy abban az esetben, ha az adózó vezető tisztségviselőjének, illetve tagjának személyében bekövetkezett változással bejegyzett új vezető tisztségviselővel, vagy taggal szemben áll fenn az adószám megállapításának akadályát képező kizáró ok, az adóhatóság először felszólítja az adózót az akadály megszüntetésére, ennek elmaradása esetén az adózó adószámát törli.

A Módtv3. által bevezetett rendelkezések 2016. január 1-jétől több ponton módosították az adóregisztrációs eljáráshoz kapcsolódó jogszabályi rendelkezéseket, így az alkotmányjogi panasszal érintett Art. 24/C. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában szabályozott – adótartozásra vonatkozó – összeghatár is csökkent. A rendelkezés indoka az adózók ösztönzése arra, hogy a költségvetéssel szemben fennálló tartozásaikat minimális szintre szorítsák le.

Visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmának kérdése

Az indítványt előterjesztő által rögzített tényállás alapján az adott személy egy olyan társaságnak volt 50 %-ban tagja, mely 2015. 04. 10. napján 14.501.012 forint adótartozással szűnt meg, mely adózói előéletet értékelte az állami adó- és vámhatóság egy másik olyan társaság adóregisztrációs eljárása során, mely társaságba az indítványozót vezető tisztségviselőként és tagként is be kívánták jelenteni. Az indítvány szerint, amennyiben a 2015. 04. 10. napján hatályos adójogi rendelkezések kerülnének alkalmazásra, akkor az adóregisztrációs eljárás során a személyét illetően nem állna fenn az Art. 24/C. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában meghatározott akadály. Az indítványozó arra is hivatkozik, hogy a

visszaható hatályú jogalkotás a jogszabály rendelkezéseinek a hatálybalépése előtti jogviszonyokra történő alkalmazása, és ezáltal a jogszabály hatálybalépését megelőző időben bekövetkezett események jogi megítélésének hátrányos megváltoztatása megrendíti az önkéntes jogkövetésbe vetett társadalmi bizalmat.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország független, demokratikus jogállam. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság klauzulából olvasható ki a jogbiztonság követelménye. Ebből vezethető le a visszaható hatályú jogalkotás tilalma is, mely a jogalkotási törvény állandó sarokköve. A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (2) bekezdése alapvető jogalkotási követelményként írja elő, hogy jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé. Az Alkotmánybíróság már számos határozatában foglalkozott a jogbiztonsággal, és annak keretében a visszamenőleges hatályú jogi szabályozás tilalmával – így például a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatban, valamint a 3051/2016. (III. 22.) AB határozatban – és következetesen megfogalmazta, hogy a jogbiztonság elvéből közvetlenül levezethető a visszaható hatályú jogalkotás tilalma, amelynek lényege, hogy a jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.

A visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmába ütközés vizsgálata vonatkozásában az Alkotmánybíróság már több döntésében kifejtette, hogy valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközőnek, ha a jogszabályt a jogalkotó visszamenőlegesen léptette hatályba, hanem akkor is, ha a hatályba léptetés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés szerint – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell [30/2014. (IX. 30.) AB határozat]. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság kimondta azt is, hogy a jogbiztonságból fakadó visszaható hatályú jogalkotás tilalma nem feltétlen és kizárólag a jogalanyok helyzetét elnehezítő jogalkotásra irányadó, továbbá a tilalom nem terjed ki a jogszabályok módosíthatóságának időbeli korlátaira sem [16/2014. (V. 22.) AB határozat].

Az Alkotmánybíróság a 7/2016. (IV. 6.) AB határozatában rögzítette, hogy a tilalom egyfelől nem abszolút, másfelől mivel az Alkotmánybíróság által vizsgált jogviszonyok szükségképpen különböznek egymástól (közjogi vagy magánjogi jellegűek, folyamatban levők vagy már teljességbe mentek, rövid távúak, esetleg tartósak, érvényesek vagy már keletkezésükkor érvénytelenek, stb.), az Alkotmánybíróság esetről esetre vizsgálja meg, hogy megvalósul-e a jogbiztonság sérelme.

Álláspontom szerint az indítványban kifogásolt rendelkezés által nem sérül a visszaható hatály tilalma, ugyanis a törvényhely a hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra nem vonatkozik, és ezekre nézve kötelezettséget sem állapít meg, kötelezettséget terhesebbé nem tesz, jogot nem von el, illetve nem korlátoz, továbbá jogellenessé nem nyilvánít valamely magatartást.

A jogszabály a hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra nem vonatkozik:

Az Art. 214. § (1) bekezdése szerinti átmeneti szabályok alapján a Módtv3.-mal megállapított 24/C. § (2), (13) bekezdését, 24/D. § (1), (3) bekezdését, 24/E. § (1), (4)-(6) bekezdését a hatálybalépést követően indult adóregisztrációs eljárásokban kell alkalmazni. A jogszabály rendelkezéseit tehát a hatálybalépését megelőzően még meg nem indult adóregisztrációs eljárásokra kell alkalmazni, azaz a jogszabály nem rendelte el a már lefolytatott adóregisztrációs

eljárások felülvizsgálatát, így a jogszabály a már létrejött, lezárt anyagi jogi viszonyokban nem idéz elő változást.

A jogszabály nem nyilvánít magatartást jogellenessé:

Az Art. 24/C. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontja alapján az értékhatárba ütköző tartozással megszűnt cég miatt bizonyos magánszemélyek meghatározott ideig kiesnek a vállalkozói körből. Ezen szabályok 2012. január 1-jén léptek hatályba, azaz nem a támadott jogszabály által kerültek bevezetésre. Az adóregisztrációs eljárásban értékelendő adótartozások felhalmozása már a Módtv3. hatálybalépése előtt is akadályt képezte az adószám megállapításának.

Annak megítélése során, hogy a rendelkezés valamely magatartást visszamenőlegesen jogellenessé nyilvánít-e, abból szükséges kiindulni, hogy a jogalkotó az adott magatartást tanúsító jogalannyal szemben elrendeli-e szankció alkalmazását. Valamely magatartás visszamenőleges jogellenessé nyilvánítása a visszamenőleges hatályú szankcionálásban nyilvánul meg. A közigazgatási szankció lényege, hogy a hatóság valamely jogellenes magatartás miatt – annak megtorlása (represszió), és/vagy az okozott kár megtérítése (reparáció), és/vagy az adott magatartástól való visszatartás (prevenció) érdekében – hátrányos jogkövetkezményt alkalmaz. A hátrány tehát minden szankció szükségszerű velejárója, de nem minden hátrányos következmény minősül egyben szankciónak is.

A konkrét jogszabályi rendelkezés vonatkozásában az adószám megállapításának adóregisztrációs eljárásban történő megtagadása kétségkívül hátránynak minősül, szankciónak azonban nem tekinthető. Ezen intézkedés célja ugyanis nem a reparáció, a represszió vagy a prevenció, hanem az állam költségvetési érdekeinek, a gazdasági élet tisztaságának védelme annak biztosításával, hogy meghatározott vállalkozási keretek között csak olyan személyek tevékenykedhessenek, akik bizonyos alapvető elvárásoknak megfelelnek, ezek között például annak is, hogy nem hagytak hátra milliós nagyságrendű köztartozással megszűnő céget a múltban. A visszaható hatályú jogalkotás tilalma nem zárja ki azt, hogy a jogalkotó egy hatályba léptetett új rendelkezésben jelentőséget tulajdonítson olyan múltbeli körülményeknek vagy eseményeknek, amelyek a rendelkezéssel érintett személyeket hátrányosan érintik.

A jogszabály nem állapít meg kötelezettséget, nem tesz kötelezettséget visszamenőlegesen terhesebbé:

Az kétségtelen tény, hogy 2016. január 1-jét megelőzően a korábban hatályos, adóregisztrációra vonatkozó jogszabályi rendelkezésekből indulhattak ki az adózók, így az alkotmányjogi panasszal érintett Art. 24/C. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontja esetében az adótartozás vonatkozásában a 15, illetve 30 millió forint szolgált iránymutatásul. A Módtv3. vitatott rendelkezéseivel hatályba lépő szabályok azonban nem vezettek be kötelezettséget, ugyanis az érintett magánszemélyekre vonatkozóan nincs előírás az adózói előéletben felmerült helyzet rendezésére, a jogszabály csupán előre jelzi, hogy amennyiben meghatározott adózói előélettel rendelkező magánszemélyt kísérelnek meg bejelenteni a céghez, úgy az akadálynak minősül az adószám megállapítása terén, biztosítva ezáltal a visszaélések megakadályozását, a gazdasági élet tisztaságát.

A jogszabály jogot nem korlátoz, jogot nem von el:

A 3189/2013. (X. 22.) AB határozat elvi tartalmát illetően a jelen indítványozói panasz esetében iránymutatásul szolgál. Ebben az ügyben egy hatósági bírság – nevezetesen: építésügyi bírság –

megállapításának szabályairól rendelkező kormányrendelet átmeneti rendelkezését vizsgálta az Alkotmánybíróság. Ez esetben is úgy szolt a támadott rendelkezés, hogy az érintett kormányrendelet rendelkezéseit a hatálybalépést követően indult eljárásokban kell alkalmazni. Az Alkotmánybíróság utal egy korábbi döntésében megfogalmazott álláspontjára, amely jelen ügyben is irányadónak tekinthető. E szerint önmagában az, hogy az állampolgárok másként cselekedtek volna, ha előre láthatták volna a jogszabály módosítását, nem ad módot a jogbiztonság címén az alkotmányellenesség megállapítására. A visszaható hatályú jogalkotás tilalmának ilyen kiterjesztő értelmezése nem indokolható. Nem vitásan sérti a jogbiztonság elvét az a szabályozás, amely a kihirdetését megelőző időre állapít meg új kötelezettséget vagy nyilvánít valamely magatartást jogellenessé (valódi visszaható hatály). Ugyanígy alkotmányellenesnek minősítette az Alkotmánybíróság – éppen építésügyi igazgatási ügyben – azt a szabályozást is, amely kimondta a szabály alkalmazását a folyamatban lévő ügyekre is, azaz a módosító szabály hatálybalépésekor jogerős határozattal még el nem bírált ügyekben építésügyi bírság kiszabását kötelezővé tevő új szabályozás alkalmazását rendelte el (azonnali hatály). Az Alkotmánybíróság ebben az ügyben azt állapította meg, hogy nem sérti a visszaható hatályú jogalkotás tilalmát az átmeneti szabály, ha az új jogszabályi rendelkezések alkalmazását a hatálybalépéskor még meg nem indult hatósági eljárásokban rendeli alkalmazni. A döntésében rögzítette az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény nem helyezi védelme alá azt az állampolgári magatartást, amely eleve a jogerős hatósági döntés megsértésével számol, szándékos magatartásával megszegi azt és jogsérelmeként azt adja elő, hogy a számítotthoz képest összegét tekintve súlyosabb szankciót kell elszenvednie jogszabályváltozás miatt. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a közigazgatási per felperesének jogelődje önmaga okozta a bírság kiszabására okot adó helyzetet és ezt jogkövető magatartásával elkerülhette volna.

Az alkotmányjogi panasszal érintett Art. 24/C. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontja vonatkozásában hangsúlyozandó, hogy az egész társadalom joggal várhatja el az adózók részéről a jogkövető magatartást, azaz az adójogszabályok megtartását és az adótartozások megfizetését. Az adók és vonatkozó jogszabályok éppen azt biztosítják, hogy mindenki vegye ki a részét az állami kiadások fedezetének biztosításából, melynek célja, hogy a zavartalan társadalmi működéshez, a közösség által ellátandó feladatokhoz szükséges anyagi fedezetet biztosítsa, ezáltal az államháztartás egyensúlyának és az állami rendszerek működésének fenntartása biztosított legyen. Az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdése kifejezetten rögzíti, hogy teherbíró képességének, illetve a gazdaságban való részvételének megfelelően mindenki hozzájárul a közös szükségletek fedezéséhez.

Hangsúlyozandó, hogy mind a kisebb közösségek, mind pedig a társadalom elemi érdeke és elvárása a jogszabályok betartása.

Az adótartozás megfizetése jogszabályi kötelezettség, annak összege jogkövető magatartás esetén kizárólag az adótartozást felhalmozó társaságnál fedezetet biztosító vagyon mértékétől függ. Az adótartozás mértéke egy objektív, számszerűsíthető összeg, annak rendezése érdekében az adózók intézkedhetnek, melynek elmulasztása esetén az adótartozás változatlan formában fennmarad. A jogkövető, adótartozást felhalmozó társaságok vezető tisztségviselői, cégvezetői, tagjai a jogszabályi előírásoknak megfelelően minden szükséges intézkedést meg kell, hogy tegyenek az adótartozás rendezése érdekében, függetlenül az adóregisztrációs eljárás szempontjából releváns összeghatártól. A jogalkotó az új összeghatár bevezetésével nem zárta ki, hogy a szabályozással érintett személyek az adótartozások felhalmozásának időpontjában képesek legyenek jogkövető magatartást tanúsítani, megfelelően mérlegelni cselekményük

súlyát. Az adóregisztrációs eljárásban vizsgált adózói előéletek kapcsán rögzíthető, hogy az adózók jogkövető magatartásukkal tehetnek intézkedéseket annak érdekében, hogy adótartozást ne, vagy kisebb mértékben halmozzanak fel. Az adótartozás felhalmozása és mértéke tehát függ attól, hogy megtett-e mindent az adózó annak érdekében, hogy a cég tartozás nélkül szűnjön meg, illetve az általában elvárható körütekintő magatartást tanúsította-e a társaság működése során, a tevékenysége alapján a társaság vagyona megfelelő fedezetet nyújt-e a tartozások kiegyenlítésére.

Kimentési kérelemmel mentesülni is lehet a jogkövetkezmények alól annak érdekében, hogy az új adózó alapítása, illetve a más adózó működésében történő részvétel lehetőségétől az önhibájukon kívül tartozást felhalmozó adózók vezető tisztségviselői, cégvezetői, illetve tagjai, részvényesei ne essenek el. Az alkotmányjogi panasszal érintett Art. 24/C. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontja alapján fennálló adótartozás miatt beálló adóregisztrációs akadály esetén is biztosít kimentési lehetőségeket az Art. 24/C. § (5) bekezdés a) pontja.

Az Alkotmánybíróság a 3189/2013. (X. 22.) AB határozatban rögzített megállapítása alapján jelen ügy vonatkozásában is kijelenthető, hogy az Alaptörvény nem helyezi védelem alá azt az állampolgári magatartást, amely eleve a jogszabályok megsértésével számol, és meg is sérti a jogszabályok rendelkezéseit. Jelen esetben tehát nem élvez védelmet, hogy önhibájából kifolyólag, azaz azért, mert a magánszemély nem az általában elvárható körütekintő magatartást tanúsította, nem tesz eleget adófizetési kötelezettségének a társaság, majd a magánszemély jogsérelemként adja elő, hogy a jogszabályváltozás miatt a felhalmozott adótartozás már kizárja, hogy új társaságban vezető tisztségviselőként, cégvezetőként vagy a társaság működésére meghatározott befolyással rendelkező tagként részt vegyen.

Tekintettel arra, hogy a Módtv3. 146. § (2) bekezdése alapján hatályba lépő rendelkezéseket a hatálybalépéskor még meg nem indult adóregisztrációs eljárásokra kell alkalmazni, továbbá figyelemmel arra, hogy a rendelkezés hátrányos tartalmú, visszamenőleges hatályú szabályozást nem valósít meg, a szabályozás nem sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését.

Az indítványozó előadja továbbá, hogy a Módtv3. 146. § (2) bekezdése közvetett módon sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdését, mely szerint senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy – nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.

Az Alkotmánybíróság a 3100/2015. (V. 26.) AB határozatban kifejtette, hogy a nullum crimen sine lege/nulla poena sine lege elvek mint alapjogok szoros összefüggésben állnak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében megfogalmazott jogállamiság elvével, lényegében az előbbiek az utóbbi konkretizálódása a büntetőjog területén. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság gyakorlata – az Európai Emberi Jogi Bíróság ítélkezési gyakorlatával összhangban – kiterjesztően értelmezi az Alaptörvény büntetőjogra vonatkozó rendelkezéseit, ennek megfelelően a 30/2014. számú AB határozatban például nem zárta ki a nullum crimen sine lege és a nulla poena sine lege elvének alkalmazhatóságát adott esetben, annak összes körülményei figyelembevételével a versenyjogi jogsértésekre sem, a versenyjogi eljárások – bizonyos szempontból – büntetőjogias jellegére tekintettel. Az adóregisztrációs eljárásban azonban büntetés alkalmazására nem kerül sor, és ezen eljárás, valamint a büntető eljárások között semmilyen tekintetben nem vonható párhuzam, így álláspontom szerint az adóregisztrációs eljárás szabályainak módosítása az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésének sérelmét sem eredményezi.

Vállalkozási szabadság sérelmének kérdése

Az indítványozó azt is kifogásolja, hogy a visszaható hatály tartósan elzárja a magánszemélyt a vállalkozási tevékenység folytatásának lehetőségétől, azonban nem jelöli meg, hogy e körben az Alaptörvény mely szakaszának sérelme valósult meg, továbbá indokolást sem tartalmaz a beadványa e tekintetben.

Az Alkotmánybíróság a 3111/2015. (VI. 23.) AB határozatban rögzítette, hogy az indítványnak indokolnia kell, hogy a sérelmezett jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével vagy a nemzetközi szerződéssel, továbbá kifejezett kérelmet kell tartalmaznia a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvényellenességének megállapítására és alkalmazása tilalmának kimondására. Nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha félreérthetően jelöli meg az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, vagy pusztán megjelöli azt, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés.

Az indítvány hiányosságára figyelemmel a vállalkozás szabadsága körében kizárólag az Alkotmánybíróság 3111/2015. (VI. 23.) AB határozatban foglaltakra hivatkoznék, mely döntésben az Alkotmánybíróság az Art. 24/C. §-a és 24/D. §-a alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló kezdeményezést utasította el.

Az Alkotmánybíróság rögzítette döntésében, hogy a vizsgált szabályok nincsenek ellentétben az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésével, mert nem állapítható meg, hogy jelentős adótartozás felhalmozásában valamely adózónál meghatározó befolyással rendelkező természetes személy kizárása másik adózó működéséből a vizsgált szabályokban szereplő módon a vállalkozás akadályozását vagy a vállalkozóvá válás lehetetlenné tételét jelentené az adózót illetően. Azt is megállapította az Alkotmánybíróság, hogy bár a szabályok azt a természetes személyt, akinek a törvény az adótartozás fennállását tudja be, korlátozzák abban, hogy társas vállalkozásban meghatározó befolyást gyakorló módon vállalkozóvá válják, ez nem jelenti az M) cikk (1) bekezdése sérelmét. Az M) cikk (1) bekezdéséből közvetlenül nem erednek jogok magánszemélyekre, csak más jogszabály közbejöttével. Az M) cikk (1) bekezdéséből általánosságban az államnak az a kötelezettsége következik, hogy – az Alaptörvényben szereplő alkotmányos értékek figyelembevételével – a vállalkozás szabadságára irányuló intézményrendszert létrehozza és fenntartsa. Ez a kötelezettség nem teljesen azonos az állam alapvető jogok érvényesülését segítő intézményvédelmi kötelezettségével. Nem vezethető le az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdéséből az, hogy a vállalkozóvá válás korlátozásának bizonyos formája, mértéke, vagy a vállalkozóvá válás valamely feltétele közvetlenül az M) cikk (1) bekezdésébe ütköző lehetne. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdése sérelmére alapított indítványt elutasította.

Mindezek alapján az indítvány elutasítását javasolom.

Budapest, 2016. szeptember „ 13. ”.

Üdvözlettel:

Varga Mihály

